

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 31.08.2024

Голова вченої ради

О. В. Яковлева

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

ОБОВ'ЯЗКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою Реабілітаційна психологія

В. М. Щербина, 2024 рік
sherbyna.v@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 11 від 24.06.24

Зав. каф. *Лановенко* Ю. І. Лановенко

Київ 2024

Силабус обов'язкової освітньої компоненти МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ ПСИХОЛОГІЇ для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Розробник: В. М. Щербина, доктор соціол. наук, професор, професор кафедри гуманітарних та фундаментальних дисциплін Київського інституту бізнесу та технологій

Силабус затверджений на засіданні кафедри психології
Протокол № 11 від «24» червня 2024 року

Завідувач кафедри Ю. І. Лановенко

© В. М. Щербина, 2024 рік
© КІБІТ, 2024 рік

1. Анотація курсу

Місце дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у реабілітаційній психології»: дисципліна відноситься до обов'язкового освітнього компоненту в складі циклу загальної підготовки магістрів.

Засоби оцінювання – проміжні тести, 1 наскрізний проект, та підсумковий екзамен, який здійснюється за екзаменаційними білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Іспит
Денна	1	3	90	16	16	56	2
Заочна	1	3	90	4	4	80	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – для вивчення курсу студенти потребують базових знань з філософії, соціальної психології, достатніх для сприйняття категоріального апарату. Навчальні дисципліни: Соціально-філософський аналіз суспільної сфери, Загально-психологічні засади психореабілітації.

Постреквізити – Статистичні методи в психореабілітації, науково-дослідне стажування, підготовка кваліфікаційної роботи.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю. У процесі викладання використано воркшопи, семінарські заняття та інтерактивні сесії для ефективного засвоєння матеріалу.

Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння студентами знаннями та уміннями щодо застосування закономірностей наукового пізнання, принципів і методів наукового пошуку для визначення структури науково-дослідницької роботи, характеру її здійснення, для розробки необхідного інструментарію і форм подання результатів наукового дослідження.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 02. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК 02. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК 03. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 04. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково-верифікованих методів та технік.

СК 07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 08. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПР 01. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 02. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних і надійних методів.

ПР 03. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР 04. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 06. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР 07. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 08. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР 09. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з 2-х змістових модулів та 8-и тем.

3. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Підручник цього курсу – Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.

Змістовий модуль 1. Наукова методологія як соціокультурний феномен

Лекція 1. Становлення й розвиток наукової методології	Семінарське заняття 1.
1. Поняття і сутність наукової методології.	1. Пріоритетні напрями розвитку науки.
2. Культурно-діяльнісний вимір науки.	2. Методологія наукового дослідження.
3. Багаторівневість та системність сучасної наукової методології.	3. Система методів наукового пізнання.
4. Фундаментальна, або філософська, методологія.	4. Економічна ефективність наукових досліджень.
5. Загальнонаукова методологія. Конкретно наукова методологія.	
6. Система методів наукового пізнання.	

СРС 1. Виконайте письмово завдання:

- 1.1. На власному прикладі пояснити специфіку науково-дослідницької діяльності студентів.
- 1.2. Підготувати доповідь на тему «Концепція академічної доброчесності».
- 1.3. Обґрунтувати систему підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів та їх занятість в Україні.
- 1.4. Підготувати навчальну презентацію на тему «Сутність основних груп законів наукового пізнання»

Література:

1. Бірта, Г. О., і Бургу, Ю. Г. (2014). Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 142 с
2. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
3. Зацерковний, В. І., Тішаєв, І. В., і Демидов, В. К. (2017). Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 236 с. URL: https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishaev_Demidov.pdf
4. Краус, Н. М. (2012). Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава: Оріяна, 183 с.
5. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.

Лекція 2. Основні етапи та форми наукового дослідження

1. Виявлення, формування та постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання.
2. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми.
3. Сутність, характер і шляхи розв'язання наукової проблеми.
4. Поняття наукової теорії, її сутності та структури.
5. Ознаки і функції наукової теорії.

Семінарське заняття 2.

1. Процес наукового дослідження.
2. Виявлення та накопичення фактів дійсності.
3. Поняття про факти дійсності, їхні види та зміст.
4. Логіка виявлення фактів дійсності. Їхнє пояснення та узагальнення.
5. Формування та обґрунтування наукових гіпотез.
6. Види гіпотез та їхня роль у дослідженні явищ в економіці та психології.

СРС 2. Реферативна доповідь (за вибором студентів):

- 2.1. Наукова проблема як форма наукового знання: етапи постановки та значення у дослідницькому процесі.
- 2.2. Теоретичні та практичні передумови формування наукової проблеми в психології та економіці.
- 2.3. Структура та функції наукової теорії: змістовий аналіз поняття.
- 2.4. Етапи наукового дослідження: від виявлення фактів до формулювання гіпотези.
- 2.5. Факти дійсності у науковому дослідженні: поняття, класифікація та логіка узагальнення.
- 2.6. Наукова гіпотеза: зміст, роль та види в дослідженні соціально-гуманітарних явищ.
- 2.7. Логіка побудови та обґрунтування гіпотез у психологічному пізнанні.
- 2.8. Взаємозв'язок теорії, фактів і гіпотези у структурі наукового знання.

Література:

1. Антошкіна, Л. І., і Стеченко, Д. М. (2015). Методологія економічних досліджень: Підручник. Київ: Знання, 312 с. URL: http://lib.ktu.edu.ua/?page_id=9300
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Чмиленко, Ф.О., і Жук, Л. П. (2014). Методологія та організація наукових досліджень. Посібник до вивчення дисципліни: РВВ ДНУ, 48 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1447>
5. Швець, Ф. Д. (2016). Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. - Рівне : НУБГП. 151с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1495>
6. Шишкіна, Є. К., і Носирев, О. О. (2014). Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : Діса плюс, 200 с.

Лекція 3. Зміст та структура процесу наукового дослідження

1. Суб'єкт і об'єкт наукового дослідження.
2. Об'єктивне та суб'єктивне в гносеологічному образі.
3. Людина як суб'єкт і об'єкт наукового дослідження.
4. Стратегії наукових досліджень.

Семінарське заняття 3.

1. Сутність наукових досліджень та їх зміст.
2. Вибір проблеми та конкретизація теми дослідження.
3. Лінійна, циклічна, розгалужена, адаптивна стратегія, стратегія приростів наукового дослідження, випадковий пошук.
4. Ефективність наукових досліджень.

СРС 3. Підготувати відповіді для обговорення на заняті таких питань:

- 3.1. Які основні етапи включає структура процесу наукового дослідження? Поясніть послідовність їх реалізації.
- 3.2. У чому полягає сутність наукової проблеми, і як відбувається її формування в межах дослідницького процесу?
- 3.3. Яке значення має виявлення фактів дійсності на початковому етапі наукового дослідження?
- 3.4. Які критерії науковості гіпотези та як вона впливає на подальше розгортання дослідницької логіки?
- 3.5. Як співвідносяться теоретичні знання, факти та гіпотези у процесі наукового пізнання?
- 3.6. Яким чином здійснюється пояснення й узагальнення фактів у науковому дослідженні?

Література:

1. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
2. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
3. Лавриш, Ю. Е. (2013). Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Серія : Філологія. Педагогіка, 2, 72-76.
4. Медвідь, В. Ю., Данько, Ю. І., і Коблянська, І. І. (2020). Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 220 с.
5. Скиба, О. П. (2012). Наукові комунікації в інформаційну епоху. Вісник Національного авіаційного університету. Серія : Філософія. Культурологія, 1, 42-46.

Лекція 4. Види і форми науково-дослідної роботи.

1. Поняття науково-дослідної роботи.

Семінарське заняття 4.

1. Класифікація наукових досліджень. Теоретичні, експериментальні дослідження.

2. Класифікація наукових досліджень.
3. Роль та місце теоретичного та емпіричного дослідження в структурі науково-дослідної роботи.
4. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. | 2. Фундаментальні і прикладні дослідження.
3. Пошукові, описові, причинно-наслідкові та прогностичні дослідження.
4. Кабінетні та польові дослідження.
5. Дослідження, які проводяться суб'єктом самостійно. Дослідження, які проводяться спільно. |
|--|---|

СРС 4. Підготувати доповіді на тему:

- 4.1. Науково-дослідна робота магістрантів.
- 4.2. Конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження з економічної (психологічної) проблематики
- 4.3. Методи збору та узагальнення інформації.
- 4.4. Метод порівнянь. Методи прогнозування.
- 4.5. Проектно-розрахунковий метод.

Література.

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Лавриш, Ю. Е. (2013). Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Серія : Філологія. Педагогіка, 2, 72-76.
5. Медвідь, В. Ю., Данько, Ю. І., і Коблянська, І. І. (2020). Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 220 с.

Змістовий модуль 2. Презентація результатів науково-дослідної роботи

Лекція 5. Організація науково-дослідної роботи (НДР).

1. Основні форми НДР студентів і аспірантів: курсові, магістерські, дисертаційні дослідження, участь у конференціях, проєктах.
2. Конкурсні науково-дослідні роботи.
3. Наукове керівництво та самостійність дослідника.

Семінарське заняття 5.

1. Вибір теми дослідження та обґрунтування доцільності її дослідження.
2. Вибір та обґрунтування об'єкта, предмета, мети дослідження та формулювання завдань, що розкривають їх.
3. Реферування літератури. Вибір методів дослідження.

4. Правила оформлення звітів за результатами науково-дослідної роботи.

4. Формулювання результатів вирішення завдань дослідження.
5. Розроблення календарного плану виконання дослідження.

СРС 5. Письмове виконання завдання.

Підготувати опис організаційних етапів науково-дослідної роботи на прикладі написання курсових робіт. Зверніть увагу, що опис містить: тему, термін, мету, основні розділи теми; наочність; фіксація основних аспектів проблеми, що розглядається.

Література:

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Зацерковний, В. І., Тішаєв, І. В., і Демидов, В. К. (2017). Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 236 с.
3. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.
4. Мокін, Б. І. і Мокін О. Б. (2014). Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 180 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1449>
5. Тушева, В. В. (2014). Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. УМО НАПН України. — Харків: «Федорко», 408 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1450>
6. Steps of the Scientific Method. (2021). URL: <https://www.sciencebuddies.org/science-fair-projects/sciencefair/steps-of-the-scientificmethod>.

Лекція 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

1. Документальні джерела інформації.
2. Різновиди документів.
3. Інформаційне забезпечення підготовки й написання наукових робіт.
4. Інформаційно-пошукові ресурси мережі інтернет.

Семінарське заняття 6.

1. Характеристика різновидів документів для використання в науковому дослідженні.
2. Науково-популярні і офіційні документи: спільність і відмінності.
3. Поняття технологічної документації.
4. Групи довідкових документів.
5. Характеристика національних пошукових сервісів.

СРС 6. Виконання завдань:

- 6.1. Знайти додатковий матеріал до теми «Пошук за бібліотечними каталогами». Поясніть Ваш вибір.

6.2.1.2. Написати есе на тему «Як здобути необхідний науковий матеріал в інформаційному просторі?» (пояснення розширене і письмове на 1 сторінку).

Література:

1. Бірта, Г. О., і Бургу, Ю. Г. (2014). Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 142 с.
2. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
3. Гунько, І. (2023). Тестування програмного забезпечення у 2023 році: нові тенденції та проблеми. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій, 49(1-2), 25-36. <https://doi.org/10.37203/kibit.2023.49.03>
4. Кулешов, С. Г. (2012). Загальне документознавство : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Києво-Могилян. акад., 122 с.
5. Prathapan. K. (2019). Research Methodology for Scientific Research. Dreamtech Press, 272 p.
6. Steps of the Scientific Method. (2021). URL: <https://www.sciencebuddies.org/science-fair-projects/sciencefair/steps-of-the-scientificmethod>.

Лекція 7. Кваліфікаційна магістерська робота як вид наукового дослідження.

1. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
2. Вимоги до написання й оформлення магістерської роботи.
3. Технологія підготовки магістерської роботи.
4. Специфіка захисту магістерської роботи у вищій школі.

Семінарське заняття 7.

1. Магістерська робота як форма кваліфікаційного дослідження: сутність і значення.
2. Вимоги до написання магістерської роботи.
3. Технологія підготовки магістерської роботи.
4. Захист магістерської роботи у вищій школі.

СРС 7. Виконання завдань.

- 7.1. Підготуйте орієнтовний зміст магістерської роботи з економічних чи психологічних тематик.
- 7.2. Реферативна доповідь (за вибором студентів):
 - 1) Особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт.
 - 2) Економічна ефективність наукових досліджень.
 - 3) Резерви та шляхи підвищення ефективності наукових досліджень.
 - 4) Специфіка впровадження наукових досліджень.
 - 5) Оформлення довідок про впровадження результатів наукових досліджень.

Література:

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Зацерковний, В. І., Тішаєв, І. В., і Демидов, В. К. (2017). Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 236 с.
3. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.
4. Мельник, Ю. Б. (2012). Методика підготовки до наукової доповіді. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія, 1, 29-33.
5. Мокін, Б. І. і Мокін О. Б. (2014). Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 180 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1449>

Лекція 8. Оформлення результатів наукових досліджень та їхнє впровадження у практику.

1. Систематизація результатів дослідження.
2. Види систематизацій результатів наукових досліджень.
3. Літературний огляд попередніх результатів з вирішуваного завдання.
4. Формулювання висновків та рекомендацій за результатами дослідження.
5. Підготовка статей, тез доповідей, звіту про виконану роботу.

Семінарське заняття 8.

1. Теоретичний літературний огляд попередніх результатів з вирішуваного завдання.
2. Розробка методики емпіричного дослідження.
3. Формулювання висновків та рекомендацій за результатами дослідження.
4. Підготовка тез доповіді.
5. Оформлення довідок про впровадження результатів наукових досліджень.

СРС 8:

- 7.1. Підготуйте алгоритм написання наукової статті на тему, яка висвітлює проблему Вашої майбутньої магістерської роботи.
- 7.2. Складіть й поясніть етапи звіту про виконання науково-дослідної роботи магістрантом.
- 7.3. Підготуйте довідку про впровадження результатів наукового дослідження на прикладі кваліфікаційної роботи.

Література:

1. Бірта, Г. О., і Бургу, Ю. Г. (2014). Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 142 с.
2. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
3. Зацерковний, В. І., Тішаєв, І. В., і Демидов, В. К. (2017). Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 236 с.
4. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.

5. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
6. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.

План занять та СРС для заочної форми

Лекція 1. Становлення й розвиток наукової методології

1. Поняття і сутність наукової методології.
2. Культурно-діяльнісний вимір науки.
3. Багаторівневність та системність сучасної наукової методології.
4. Фундаментальна, або філософська, методологія.
5. Загальнонаукова методологія. Конкретно наукова методологія.
6. Система методів наукового пізнання.

СРС 1:

1. На власному прикладі пояснити специфіку науково-дослідницької діяльності студентів.
2. Підготувати доповідь на тему «Концепція академічної доброчесності».
3. Обґрунтувати систему підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів та їх занятість в Україні.
4. Підготувати навчальну презентацію на тему «Сутність основних груп законів наукового пізнання»
5. Реферативна доповідь (за вибором студентів):
 - 1) Наукова проблема як форма наукового знання: етапи постановки та значення у дослідницькому процесі.
 - 2) Теоретичні та практичні передумови формування наукової проблеми в психології та економіці.
 - 3) Структура та функції наукової теорії: змістовий аналіз поняття.
 - 4) Етапи наукового дослідження: від виявлення фактів до формулювання гіпотези.
 - 5) Факти дійсності у науковому дослідженні: поняття, класифікація та логіка узагальнення.
 - 6) Наукова гіпотеза: зміст, роль та види в дослідженні соціально-гуманітарних явищ.

Література:

1. Антошкіна, Л. І., і Стеченко, Д. М. (2015). Методологія економічних досліджень: Підручник. Київ: Знання, 312 с. URL: http://lib.ktu.edu.ua/?page_id=9300
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Чмиленко, Ф.О., і Жук, Л. П. (2014). Методологія та організація наукових досліджень. Посібник до вивчення дисципліни: РВВ ДНУ, 48 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1447>
5. Швець, Ф. Д. (2016). Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. - Рівне : НУВГП. 151с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1495>
6. Шишкіна, Є. К., і Носирєв, О. О. (2014). Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : Діса плюс, 200 с.

Лекція 2. Види і форми науково-дослідної роботи.

1. Поняття науково-дослідної роботи.
2. Класифікація наукових досліджень.
3. Роль та місце теоретичного та емпіричного дослідження в структурі науково-дослідної роботи.
4. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.

СРС 2:

Підготувати відповіді для обговорення на заняті таких питань:

1. Які основні етапи включає структура процесу наукового дослідження? Поясніть послідовність їх реалізації.
2. У чому полягає сутність наукової проблеми, і як відбувається її формування в межах дослідницького процесу?
3. Яке значення має виявлення фактів дійсності на початковому етапі наукового дослідження?

Література.

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Чмиленко, Ф.О., і Жук, Л. П. (2014). Методологія та організація наукових досліджень. Посібник до вивчення дисципліни: РВВ ДНУ, 48 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1447>

5. Швець, Ф. Д. (2016). Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. - Рівне : НУБГП. 151с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1495>
6. Шишкіна, Є. К., і Носирєв, О. О. (2014). Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Харків : Діса плюс, 200 с.

Семінар 1. Організація науково-дослідної роботи (НДР).

1. Вибір теми дослідження та обґрунтування доцільності її дослідження.
2. Вибір та обґрунтування об'єкта, предмета, мети дослідження та формулювання завдань, що розкривають їх.
3. Реферування літератури. Вибір методів дослідження.
4. Формулювання результатів вирішення завдань дослідження.
5. Розроблення календарного плану виконання дослідження.

СРС 3:

1. Підготувати опис організаційних етапів науково-дослідної роботи на прикладі написання курсових робіт. Зверніть увагу, що опис містить: тему, термін, мету, основні розділи теми; наочність; фіксація основних аспектів проблеми, що розглядається.
2. Реферативна доповідь (за вибором студентів):
 - 1) Особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт.
 - 2) Економічна ефективність наукових досліджень.
 - 3) Резерви та шляхи підвищення ефективності наукових досліджень.
 - 4) Специфіка впровадження наукових досліджень.
 - 5) Оформлення довідок про впровадження результатів наукових досліджень.
3. Виконання практичних завдань.

Література:

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.

3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Лавриш, Ю. Е. (2013). Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Серія : Філологія. Педагогіка, 2, 72-76.
5. Чмиленко, Ф.О., і Жук, Л. П. (2014). Методологія та організація наукових досліджень. Посібник до вивчення дисципліни: РВВ ДНУ, 48 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1447>

Семінар 2. Кваліфікаційна магістерська робота як вид наукового дослідження.

1. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
2. Вимоги до написання й оформлення магістерської роботи.
3. Технологія підготовки магістерської роботи.
4. Специфіка захисту магістерської роботи у вищій школі.

СРС 4:

1. Підготуйте орієнтовний зміст магістерської роботи з економічних чи психологічних тематик.
2. Виконання практичних завдань.

Література:

1. Данильян, О. Г., Дзьобань О. П. (2019). Методологія наукових досліджень : підручник. Харків : Право, 368 с.
2. Колесников, О. В. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник, 2-ге вид. випр. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 144 с.
3. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
4. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.
5. Чмиленко, Ф.О., і Жук, Л. П. (2014). Методологія та організація наукових досліджень. Посібник до вивчення дисципліни: РВВ ДНУ, 48 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1447>

Практичні завдання до виконання на семінарських заняттях.

Семінар 1.

Завдання 1. Проектування теми дослідження.

Індивідуально або в парах виконайте наступне завдання:

Оберіть актуальну тему для наукового дослідження у вашій галузі (освіта, психологія, соціологія тощо).

Обґрунтуйте її доцільність: чому ця тема є важливою, яке має практичне та теоретичне значення?

Визначте: об'єкт дослідження, предмет дослідження, мету, 3–5 конкретні завдання дослідження.

Складіть короткий усний виступ для представлення результатів у групі (до 3 хвилин).

Завдання 2. Календарно-логічний план дослідження.

На основі теми, яку ви обрали в Завданні 1, виконайте таке:

Складіть календарний план науково-дослідної роботи (на 4–6 місяців або інший реальний термін) із розподілом за етапами:

- підготовчий (вибір теми, формування проблеми, робота з літературою),
- дослідницький (проведення експерименту, збір даних),
- аналітичний (обробка результатів, формулювання висновків),
- оформлювальний (написання тексту, рецензування, підготовка до захисту).

Позначте приблизні строки виконання кожного етапу.

Представте план у вигляді таблиці або схеми.

Семінар 2.

Завдання 1. Аналітична робота.

Прочитайте уривок з наукової статті (на вибір студента).

Визначте в ньому: наукову проблему; мету дослідження; основні гіпотези; використані факти дійсності; теоретичну базу.

Зробіть коротке письмове узагальнення (5-7 речень) і підготуйте усну відповідь.

Завдання 2. Практична (групова робота або індивідуальна) робота.

Запропонуйте власну тему для дослідження з обраної галузі (психологія, педагогіка, економіка тощо).

Підготуйте інформацію для тем: Актуальність і короткий опис проблеми. Мета та завдання дослідження. Орієнтовна гіпотеза. Передбачувані чинники і джерела інформації, які ви могли б використати.

Результати оформіть у вигляді міні-плану дослідницької роботи.

Література

1. Корягін, М. В., і Чік М. Ю. (2021). Основи наукових досліджень : навч. посібник. 2-ге видання, стереотипне. Київ: Алерта, 622 с.
2. Мальська, М., і Паньків Н. (2020). Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 226 с.
4. Мокін, Б. І. і Мокін О. Б. (2014). Методологія та організація наукових досліджень : Навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 180 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1449>
5. Тушева, В. В. (2014). Основи наукових досліджень: Навчальний посібник . УМО НАПН України. — Харків: «Федорко», 408 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1450>

6. Чмиленко, Ф.О., і Жук, Л. П. (2014). Методологія та організація наукових досліджень. Посібник до вивчення дисципліни: РВВ ДНУ, 48 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/5/category/743/view/1447>

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Визначити категорію науки як системи знань, поняття, зміст, мета і функції науки.
2. Проаналізувати форми організації та управління наукою в Україні.
3. Окреслити основні ознаки наукового дослідження.
4. Системність, доказовість та теоретичність наукового дослідження.
5. З'ясувати суть емпіричних, логічних та теоретичних пізнавальних завдань наукового дослідження.
6. Пояснити на прикладах фундаментальні і прикладні дослідження.
7. Порівняти пошукові, описові, причинно-наслідкові та прогностичні дослідження.
8. Визначити й обґрунтувати відмінності кабінетних та польових досліджень.
9. Поняття методології, методу та прийомів у науковому дослідженні.
10. З'ясувати логіку та методологію наукового дослідження, суть поняття системного, комплексного та цілісного підходу в науковому дослідженні.
11. Пояснити загальнонаукові, часткові та спеціальні методи дослідження, головні компоненти методики наукового дослідження.
12. Розкрити багаторівневість та системність сучасної наукової методології.
13. Розкрити інструментарій наукового дослідження;
14. Пояснити як визначати предмет, об'єкт, мету і завдання наукового дослідження.
15. Обґрунтувати критерії оцінювання наукових результатів.
16. Пояснити етапи наукового дослідження: від виявлення фактів до формулювання гіпотези.
17. Проаналізувати факти дійсності у науковому дослідженні: поняття, класифікація та логіка узагальнення.
18. Пояснити міст, роль та види наукових гіпотез у дослідженні соціально-гуманітарних явищ.
19. Обґрунтувати логіку побудови гіпотез у науковому пізнанні.
20. Пояснити на прикладі взаємозв'язок теорії, фактів і гіпотези у структурі наукового знання.
21. Охарактеризувати специфіку конкурсних науково-дослідних робіт.
22. Пояснити правила оформлення звітів за результатами науково-дослідної роботи.
23. Аргументувати необхідність оприлюднення результатів наукового дослідження

24. Виокремити можливості та напрями презентації наукових результатів.
25. Визначати роль та місце теоретичного дослідження в структурі наукової роботи.
26. Виокремити напрями теоретичного узагальнення основних проблем наукової роботи.
27. Визначати необхідність інформаційного забезпечення наукового дослідження.
28. Визначати джерела інформаційного забезпечення дослідження в дисертаційній роботі
29. Пояснити різновиди документів для використання в науковому дослідженні.
30. Охарактеризувати науково-популярні і офіційні документи.
31. Розкрити поняття технологічної документації.
32. Описати групи довідкових документів.
33. Надати характеристику національних пошукових сервісів.
34. Пояснити науково-дослідницький характер магістерської роботи.
35. Охарактеризуйте вимоги до написання та оформлення магістерської роботи.
36. Опишіть структуру магістерської роботи (вступ, розділи, висновки, список джерел, додатки).
37. Роль академічної доброчесності (правила цитування, уникнення плагіату) при написанні магістерської роботи.
38. Обґрунтуйте технологію підготовки магістерської роботи.
39. Розкрийте особливості самоменеджменту і тайм-менеджменту у процесі написання магістерської роботи.
40. Пояснити специфіку захисту магістерської роботи у вищій школі.
41. Охарактеризуйте систематизацію результатів дослідження.
42. Визначити види систематизації результатів наукових досліджень.
43. Розкрийте специфіку літературного огляду попередніх результатів з вирішуваного завдання.
44. Пояснити формулювання висновків та рекомендацій за результатами дослідження.
45. Розкрийте специфіку підготовки статей, тез доповідей, звіту про виконану роботу.
46. Пояснити особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт.
47. Розкрийте економічну ефективність наукових досліджень.
48. Пояснити резерви та шляхи підвищення ефективності наукових досліджень.
49. Описати послідовність оформлення довідок про впровадження результатів наукових досліджень.
50. Проаналізувати специфіку впровадження наукових досліджень.
51. Пояснити презентацію як новітній інструмент та важливий компонент подачі матеріалу.
52. Розкрийте роль академічної доброчесності як критично важливої умови забезпечення довіри до наукових результатів.
53. Пояснити інструменти академічної доброчесності в наукових дослідженнях.
54. Обґрунтуйте статтю як самостійний науковий твір.

55. Які виникають типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою.
56. Які повинні бути мова та стиль наукової роботи.
57. Пояснити методику підготовки та вимоги до оформлення наукової статті.
58. Пояснити техніку написання тексту наукової доповіді.
59. Розкрити сутність тез доповідей як різновиду наукової роботи здобувачів.
60. Пояснити особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки.

5. Оцінювання

Загальна система оцінювання дисципліни: активна участь в роботі, поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу, вага оцінки розподілена по темам, тестовий контроль.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання всіх завдань, призначених для практичних занять та самостійної роботи.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: іспит.

Правила набору балів – протягом курсу студент може набрати 100 балів. Автомат за підсумковий контроль зараховується при наборі студентом не менше 60 балів (це відповідає «задовільній» оцінці та оцінці «Е» за системою ECTS). До 60 балів студент обов'язково здає іспит, який проводиться у тестовій формі (список запитань пропоновано). Якщо студент набрав більше 60 балів, він іде на іспит за бажанням. По кожній темі можна набрати наступну максимальну кількість балів:

Теми	Максимальна оцінка на семінарському занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на семінарському занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	2	5	10	10
2	2	6		
3	2	5		
4	2	6		10
5	2	5		
6	2	6	10	10
7	2	5		10
8	2	6		
Підсумок	16	44	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74	задовільно	D	непогано
60-66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану (залікової книжки) здобувача освіти.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

6. Політика курсу

1. Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.
2. Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до лекційних та практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел.
3. Робота, як індивідуальна, так і у групі, повинна бути здана у вказаний час: на відповідному семінарському занятті чи у зазначений термін на електронну пошту. В разі несвоєчасного виконання завдання на автора (групу авторів) буде накладено штраф балів. У разі систематичного (більше 3 разів) спізнення, бали за виконану роботу нараховуватися не будуть.
4. Під час дискусії та під час представлення групових робіт участь у ній обов'язкова для всіх членів групи. Необхідно вміти не лише виконати поставлене завдання, а й обґрунтувати його, пояснити особливості та висновки. Окрім того, участь у дискусії беруть як викладач, так і інші студенти академічної групи.
5. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються

присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

6. Самостійна домашня робота є обов'язковою для студентів індивідуальної форми навчання. Студенти, які навчаються на стаціонарі виконують її в об'ємі необхідному для набрання достатньої кількості балів.
7. В умовах онлайн-навчання спілкування викладачів зі студентами можна здійснювати за допомогою дистанційних технологій (мережі Інтернет, електронної пошти).
8. Політика щодо академічної доброчесності: виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Робота, виконана студентом буде перевірятися на плагіат, який є злочином не лише в науковій, а й правовій сфері. Есе та інші роботи, що містять більше 30% тексту запозичень оцінюватись не будуть.
9. **Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти** можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри психології, який безпосередньо проводить заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dekanat@kibit.edu.ua

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com/c/NzA5ODU5ODY0NDky?cjc=g4jsz3t>